

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.222/2024/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. március 18. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A testi sértés büntetének kísérlete miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. május 3. napján kihirdetett 214.B.124/2023/27. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban határozza meg.

Megállapítja, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés fele részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből a vádlott 330.770,- (háromszázharmincezer-hétszázhetven) forintot köteles megfizetni, a fennmaradó bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott személyazonosító igazolványának száma okmányszám1.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítéltábla határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2024. május 3-án meghozott és kihirdetett 214.B.124/2023/27. számú ítéletében Terheltl vádlottat bűnösnek mondta ki életveszélyt okozó testi sértés büntetének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat].

[2] A vádlottat 6 hónap – végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte.

[3] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[4] A bűnjelként kezelt adathordozó lefoglalását megszüntette, és annak az iratok között történő kezelését rendelte el.

[5] Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 661.540,- forint bűnügyi költség megfizetésére.

[6] Az elsőfokú ítélet ellen – amelyet az ügyész tudomásul vett – a vádlott felmentés, a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

[7] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a felterjesztett ügyirattal együtt megküldött BF.456/2024/3. számú átiratában a bejelentett fellebbezéseket alaptalannak értékelte.

[8] Rámutatott arra, hogy a törvényszék a büntetőeljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem valósított meg. A tényállás-felderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékok okszerű, az ügyiratok tartalmának megfelelő értékelése alapján megállapított tényállás megalapozott, így a felülbírálat során irányadó. Az indokolási kötelezettségét is teljesítette, amikor a tárgyalás anyagává tett bizonyítékokat ismertette, majd azokat egyenként és összességükben értékelte. Számot adott arról, hogy a tényállást – a vádlott védekezésével szemben – miért alapította a sértett következetes vallomásra, illetőleg az azt alátámasztó bizonyítékokra, amelyek alapján valóban megállapítható, hogy a sértett sérüléseit a vádlott okozta, nem pedig a sértett maga vagy más személy. A bizonyíték-értékelő tevékenység logikus és észszerű, iratellenes megállapítást nem

tartalmaz. Hangsúlyozta, hogy a vádlott felmentésére csak eltérő tényállás mellett lenne lehetőség, amelynek megállapítására – figyelemmel az elsőfokú ítélet megalapozottságára – nem kerülhet sor.

[9] A fellebbviteli főügyészség a fentiekben kifejtettek miatt egyetértett a vádlott bűnösségére levont következtetéssel és a cselekmény jogi minősítésével.

[10] A jogi indokolás alapján nem látta megállapíthatónak, hogy a törvényszék elvégezte-e az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete és az emberölés büntettének kísérlete elhatárolása kapcsán a Kúria 3/2013. számú BJE határozatában foglaltak szerint szükséges vizsgálatot. Nem adott ugyanis számot arról, hogy az élet elleni bűncselekmény miért nem állapítható meg a vádlott terhére, holott az elkövetés tárgyi ismérvei – az élet kioltására alkalmas és ahhoz tipikusan használt eszközzel, létfontosságú testtájékra, közepes erővel leadott szúrás – akár alapot adhatnának a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntettének kísérlete megállapítására. E körben a fellebbviteli főügyészség kérte figyelembe venni, hogy a tényállás szerint a sértettet azért érte a mellkasán a szúrás, mert észlelte a konyhából – hozzá képest oldalirányból – érkező vádlottat, és éppen a támadás pillanatában fordult a vádlott közeledésének irányába, továbbá a második, a sértett kezét érő szúrás után a vádlott a támadó magatartásával felhagyott. Tehát az elkövetés konkrét körülményei alapján a vádlott tudata nem fogta át a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, szándéka csupán testi sérülés okozására irányult. E kiegészítéssel tartotta törvényesnek a bűncselekmény minősítését.

[11] Meglátása szerint a törvényszék a büntetés kiszabásakor irányadó körülményeket túlnyomórészt feltárta, viszont a súlyosító körülményeket ki kell egészíteni azzal, hogy a vádlott a bűncselekményt olyan személy sérelmére követte el, akinek halálával tartozott, hiszen a sértett szívességi alapon engedte meg neki, hogy beköltözzön az elkövetés helyéül szolgáló ingatlanba, mert nem volt hol laknia. Az így pontosított bűnösségi körülmények mellett is a törvényszék a kóros elmeállapotú, beszámítási képességében súlyos fokban korlátozott vádlottal szemben tetterányosan határozta meg a szabadságvesztés tartamát a törvényi minimumhoz közeli tartamban, ennek lényeges enyhítésére vagy enyhébb büntetési nem alkalmazására – a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel – nem látott alapot.

[12] Az elsőfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, a bűnjelre és a bűnügyi költségre vonatkozó – rendelkezéseit törvényesnek értékelte.

[13] Kifogásolta, hogy a törvényszék nem foglalkozott az előzetes mentesítés kérdésével, noha a 8/2015. (IV.17.) AB határozat 1. pontja szerint alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. E körben arra hivatkozott, hogy az előzetes mentesítés kivételes jogintézmény, annak feltételeinek vizsgálatakor az ítélezési gyakorlatban következetesen érvényesülő elv, hogy az érdemesség szempontjából az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyának, jellegének és az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyesség fokának van meghatározó jelentősége (BH1987.346., BH1983.221.). Jelen ügyben a büntetett előéletű vádlott büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg a jelentős tárgyi súlyú testi épség elleni bűncselekményt, ráadásul olyan

személy sérelmére, akinek halálával tartozott, ezért a fellebbviteli főügyészség a vádlottat az előzetes mentesítésre érdemtelennek tartotta.

[14] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: ítéltábla) az elsőfokú ítéletet – az indokolás kiegészítésével – hagyja helyben.

[15] A védő a fellebbezése írásos indokolásában az elsőfokú ítéletet részben megalapozatlannak értékelte, arra alapítottnak, hogy a törvényszék a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[16] Álláspontja szerint a vita tényszerűen megtörtént, ugyanakkor a bizonyítékok nem támasztják alá, hogy a vádlott megszúrta a sértettet. Következésképpen tagadta ugyanis a szúrás tényét, védekezése szerint a vita közben nem volt a kezében kés, így a védeence azt feltételezte, hogy a sértett mással szúratta meg magát vagy önkezűleg okozta a sérülését. E vallomását csakugyan cáfolta a sértett és annak felesége, azonban tanú2 tanú a hozzátartozói viszony miatt elfogulatlanak nem tekinthető. Ráadásul először a tárgyaláson nyilatkozott akként, hogy szemtanúja volt a szúrásnak, a nyomozás során még arról számolt be, hogy a szúrás időpontjában a lakás bejárata előtt lévő fotelben ült, és a konkrét mozdulatot nem látta.

[17] Kiemelte, hogy a védeence és a sértett hosszú ideje, három évtizede barátságban álltak egymással, továbbá a vádlott a betegsége miatt a cselekmény idején is leromlott fizikai állapotban volt, ezzel szemben a sértett jó fizikumú, sportolói múlttal rendelkezik.

[18] Sérelmezte, hogy a törvényszék az ítélet indokolásában nem adott számot arról, hogy a vádlott védekezését miért vetette el, ennél fogva az indokolási kötelezettségének sem teljeskörűen tett eleget. A büntetőbíróság bizonyítási kötelezettsége nem csak a vádirati tényállásban foglaltakra terjed ki, hanem arra is, hogy a cselekmény nem történhetett-e másként, mint az a vádban rögzítésre került. Jelen ügyben a bizonyítékok nem alkotnak olyan zárt logikai láncolatot, amelyből kétséget kizáró módon megállapítható lenne a vádlott bűnössége.

[19] A védő a fellebbezése másodlagos célja körében kérte a büntetés kiszabása során figyelembe venni, hogy a törvényszék az enyhítő körülményeket nem a súlyuknak megfelelően értékelte. A szabadságvesztés tartama ugyanis eltúlzott, az nem igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, valamint a vádlott társadalomra veszélyességéhez, továbbá nem szolgálja a speciális és generális prevenciós célokat. Lényegesen nagyobb nyomatékot kellett volna tulajdonítani a közel öt és fél éves időmúlásnak, a távoli kísérletnek, valamint a védeence súlyos betegségének és egészségi állapota romlásának, beszámíthatósága súlyos fokú korlátozottságának, amely nagymértékben veszélyezteti a próbaidő eredményes elteltét is. E körülmények a büntetés enyhítését, a törvényi minimumban meghatározott tartamú szabadságvesztés kiszabását indokolják.

[20] Továbbá indítványozta, hogy az ítéltábla mentesítse a vádlottat – a cselekmény tárgyi súlyához képest – aránytalanul nagy büntetői költség egy részének megfizetése alól, mivel bizonytalan egzisztenciája okán azt nem lenne képes megfizetni.

[21] A védő a másodfokú nyilvános ülésen előadott perbeszédében arra hivatkozott, hogy az ügyben tipikus mérlegelési helyzet van, az objektív jellegű bizonyíték kevés, a vádlott tagadja a vád tárgyává tett bűncselekmény elkövetését, viszont a sértett és a felesége terheli őt.

[22] Érvelése szerint nem hagyható figyelmen kívül, hogy a csekélyebb súlyú büntetés ellenére a védelem makacs, konok módon tartja magát ahhoz, hogy nem valósította meg a bűncselekményt. Egyébként ennek motivációja is hiányzik, hiszen a vádlott szívésségi lakáshasználó volt, az egzisztenciális helyzete a cselekmény elkövetésekor is bizonytalan volt, így nem érthető, miért szúrta volna meg a sértettet. A védő ugyanakkor azt sem tartotta életszerűnek, hogy a sértett önmagában okozott volna sérülést, ha a vádlottat egyszerűen el is küldhette volna a lakásból. Valószínűsítette, hogy a vádlott a betegsége miatt indulati állapotban cselekedett, csak éppen nem emlékszik rá, ennek viszont a büntetés kiszabásakor lehet jelentősége, mert a korlátozott beszámítási képességéről nyilvánvalóan nem tehet.

[23] A vádlott az ítéltábla tanácsa előtti felszólalásában is tagadta a bűncselekmény elkövetését. Arra hivatkozott, hogy a biztonsági kamerák felvételein semmi nem látszik, ráadásul az udvarban nyolc család lakik, így valakinek hallania kellett volna, ha ő kergeti a sértettet. A tanúként kihallgatott tanúlné tanút pedig egy alkoholistát, pszichiátriai betegségben szenvedő személynek tartja. Úgy ítélte meg, hogy az eljárás során nem őt, hanem a sértettet kellett volna elküldeni elmeorvos-szakértői vizsgálatra.

[24] A vádlott javára bejelentett fellebbezések csak az enyhítés tekintetében vezettek eredményre.

[25] Az ítéltábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának nem volt helye, mivel a vádlott jogorvoslata kizárólag felmentésre irányult, de a védő sem csupán a Be. 583. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban írt célok tekintetében, a büntetés kiszabására vonatkozó, illetőleg az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező ítéleti rendelkezések kapcsán terjesztette elő a fellebbezését.

[26] Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indoklás helyességének a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[27] Továbbá a Be. 590. § (7) bekezdése alapján hivatalból kell felülvizsgálni azokat az ítéleti rendelkezéseket, amelyek kapcsán a Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálatnak lenne helye, ha azokról a törvényszék a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E jogszabályi előírásnak megfelelően – figyelemmel a Be. 671. § 1., 4., 12. és 15. pontjaira – az ítéltábla a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadsággal, a lefoglalt dologgal és a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket bírálta felül. Megjegyzendő, hogy maga a védő is kérte a bűnügyi költség kapcsán a Be. 574. § (5) bekezdésének alkalmazását (a vádlottnak a bűnügyi költség egy részének megfizetése alól történő mentesítését).

[28] Az ítéltábla megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdése szerinti, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését megalapozó, a Be. 567. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt okok egyike sem áll fenn: az ügy a magyar büntető joghatóság alá tartozik, a vádemelésre jogosult ügyészség által benyújtott vádirat hiánytalanul és a vád érdemi elbírálására alkalmas módon tartalmazta a Be. 422. (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, az ügyészség a vádat nem ejtette, a vádlott büntethetősége nem szűnt meg, valamint a cselekményt más büntetőeljárásban jogerősen nem bírálták el [Be. 567. § (1) bekezdés a), b), c) pont, (2) bekezdés c), d), f) pont].

[29] Az elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárásra utasítását indokolná. A törvényszék a Be. 20. § (1) bekezdés 4. pontja szerint a hatáskörébe tartozó ügyet bírált el, a Be. 21. §-ban írt illetékességi szabályokat nem sértette meg, az ügy tárgyra tekintettel a Be. 13. § (1) bekezdése alapján törvényesen járt el egyesbíróként, a Be. 14. §-a szerinti kizárt bíró az ítélet meghozatalában nem vett részt, a tárgyaláson az ügyész, a vádlott és a védő jelen voltak, továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes.

[30] A törvényszék nem valósított meg olyan relatív eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna a büntetőeljárás lefolytatására, a vádlott bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására, és amely a Be. 609. § (1) bekezdése alapján ugyancsak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

[31] A vádlott és a védő a törvényes jogait, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, az indokolási kötelezettségének a bűnösség megállapítása, a cselekmény Btk. szerinti minősítése, valamint a büntetés kiszabása tekintetében a felülbírálathoz szükséges mértékben eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont]. Annak nem volt törvényes akadálya, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a jogi minősítés és az előzetes mentesítés kapcsán hiányos indokolását kiegészítse.

[32] Az elsőfokú ítélet indokolásában a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján megállapított tények – a vádlottnak a nyilvános ülésen tett nyilatkozatára és a bűnügyi nyilvántartás adataira figyelemmel – helyesbítésre, illetőleg kiegészítésre szorultak.

[33] A vádlott – miként arra már a 2024. május 3-án tartott tárgyaláson is hivatkozott – nyugdíjas, de nem volt olyan tartamú bejelentett munkaviszonya, hogy nyugellátásban részesülhessen, jelenleg 40.800,- forint segélyt kap, anyagilag a testvére és a barátai segítik. Három éve műtötték nyelőcsődaganat miatt, kemoterápiára szorul a mai napig, de azt már nem vállalja.

[34] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.20.473/2021/13. számú ítéletével ittas állapotban elkövetett járművezetés miatt ítélte el.

[35] A vádlott ellen a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság a 2183/2024.bü. számon indult büntetőügyben a 2024. augusztus 27-én elkövetett lopás vétsége miatt gyanúsítottként hallgatta ki 2024. augusztus 28-án.

[36] Az elsőfokú ítélet esetében a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban írt teljes megalapozatlansági, illetőleg a (2) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott részbeni megalapozatlansági okok egyike sem állapítható meg, ugyanis – szemben a védelmi állásponttal – a tényállás felderített, hiánytalan, a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával megegyező és helytelen következtetésektől mentes.

[37] A másodfokú bírósági eljárásban az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának vagy eljárási szabálysértésnek a kiküszöbölése érdekében nem volt indokolt bizonyítás felvétele, ennek elrendelését megalapozó új tény a fellebbezéseikben a vádlott és a védő sem állítottak, új bizonyítékokra sem hivatkoztak, ezért az elsőfokú ítélet felülbírálata során a törvényszék által megállapított tényállás a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt.

[38] A törvényszék részletes és alapos bizonyítást folytatott le, ennek keretében a tárgyaláson

- kihallgatta a vádlottat, tanúként tanú1 sértettet és tanú1né tanú2t,

- felolvasással, ismertetéssel és megtekintéssel a bizonyítás anyagává tette a nyomozás során szerzett igazságügyi orvosszakértői szakvéleményt, a nyomozás során és a bírósági szakban szerzett igazságügyi elmeorvos- és pszichológusszakértői szakvéleményeket, a tanúk helyszíni kihallgatásáról készült jegyzőkönyveket és videofelvételeket.

[39] A bizonyítási eljárás lefolytatását követően az ügyész, a vádlott és a védő részéről nem került előterjesztésre egyéb bizonyítási eszköz beszerzésére, tárgyalás anyagává tételére vonatkozó indítvány. További bizonyítás felvételére nem is volt szükség, ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállás rögzítéséhez és a cselekmény minősítéséhez szükséges tények, illetőleg a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények egyértelműen megállapíthatók voltak.

[40] A törvényszék maradéktalanul eleget tett a bizonyítás általános szabályai között meghatározott előírásnak is, miszerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben kell értékelnie [Be. 167. § (4) bekezdés]. Az ítélete indokolásában hiánytalanul és irathűen jelölte meg azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapozta, majd a mérlegelésében számot adott arról, hogy a tényállás megállapításánál mely bizonyítékot és miért, vagy miért nem fogadott el [Be. 563. § (3) bekezdés d) pont]. Az ítélet indokolásából megismerhető, nyomon követhető a bírói meggyőződés kialakulásának logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett. Az ítéltábla nem találta alaposnak azt a védelmi felvetést, miszerint a törvényszék nem adott számot arról, hogy miért vetette el a vádlotti védekezést, illetőleg miért alapította a tényállást a sértett és tanú2 tanú terhelő vallomására.

[41] Kétségtelen tény, hogy tanú2 tanúnak az eljárás során tett vallomásai nem értékelhetők következetesnek a konkrét szűrő mozdulat észlelése tekintetében, ugyanakkor e tanú – miként azt az elsőfokú ítélet indokolása helyesen tartalmazza – nem csak a tárgyaláson, hanem már korábban a nyomozó hatóság által 2021. április 13-án foganatosított helyszíni tanúkihallgatáson (*jegyzőkönyv, nyomozati irat 199-201. oldal*) és aznap tanú1 sértettel történt szembesítésen (*szembesítésről felvett jegyzőkönyv, nyomozati irat 179-184. oldal*) is beszámolt arról, hogy látta a szűrást. Ugyancsak ezzel egyező tartalmú nyilatkozat került rögzítésre a cselekmény elkövetését követően a helyszínre érkező rendőrök intézkedéséről készített jelentésben (*nyomozati irat 47-48. oldal*), amely a tanúzásra vonatkozó törvényi figyelmeztetések hiánya miatt értelemszerűen vallomásként nem értékelhető, de mindenképpen erősíti a tanú2 tanú által e körben előadottakat, még ha arra nincs is magyarázat, hogy a rendőrségen 2019. október 28-án tanúként történt kihallgatásakor a szűrés kapcsán miért fogalmazott meg ellentétes állítást. A tanú még ebben az esetben is úgy nyilatkozott, hogy látta a vádlott kezében a kést, és a sértett azonnal jelezte a sérüléseit. Egyébként a helyszíni kihallgatás során beszerzett adatok szerint a tanú az ominózus fotelből objektíve észlelhette a szűrő mozdulatot.

[42] Az ítéltábla a fenti ellentmondás kapcsán leszögezi, hogy a kérdéses tanúvallomásnak elsődlegesen nem a szűrő mozdulat tekintetében van meghatározó jelentősége (erről ugyanis a sértett kellő részletességű, következetes és ellentmondásoktól mentes vallomást tett), hanem abból a szempontból, hogy tanú2 a sértettel egyezően nyilatkozott az érintettek között kialakult vitáról, az elkövetés körülményeiről és a vádlott által használt eszközről, márpedig e körben előadottak alapján fel sem merülhet, hogy a kérdéses napon nem a vádlott, hanem más szúrta volna meg a sértettet. A hozzátartozói viszony, illetőleg a vádlott által hivatkozott alkoholizmus, pszichiátriai kezelés nem indokolta tanú2 tanúvallomásának elvetését, szavahihetősége megkérdőjelezését, különös tekintettel arra, hogy az általa előadottak egyeztek az egyéb bizonyítékok tartalmával.

[43] A sértett és a tanú vallomásaiban foglaltakkal összhangban áll az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény, amely kategorikusan kizárta, hogy a sértett sérülései a vádlott által hivatkozott módon, önkezéség folytán jöhetett létre. A szakvélemény alapján nem igazolható az sem, hogy a sértett mással szúratta meg magát, ugyanis a sértett mellkasa és az eszköz egymáshoz képest elmozdult, tehát a sértettet mozgás (azaz az általa hivatkozott vádlott felé fordulás) közben érte a szúrás, továbbá a kezét ért sérülés kifejezetten védekező jellegű volt. Amennyiben a sértett valóban mással akarta volna önmaga sérülését okozni, akkor nyilván a lehető legstabilabban áll, hogy a késsel történt szúrás még véletlenül se okozhasson a tervezettnél súlyosabb sérülést, és értelemszerűen nem védekezik egy újabb szúrás ellen. Ezen túlmenően a vádlottnak a sérülés keletkezésének lehetséges módja kapcsán előadott védekezése már csak azért is észszerűtlen, mert – ha a sértett valamilyen okból saját magának akart szúrt sérülést okozni – mi szükség volt egyidejűleg a mellkasán és a kezén keletkező két sérülésre. Másrészt arra sem volt oka, hogy ezzel alaptalanul terhelje a vádlottat, ugyanis a szívességi lakáshasználótól vagy akár – a vádlott állítása szerint – a bérlőtől bármikor „megszabadulhatott” volna oly módon, hogy őt az ingatlanból elküldi. Egy ilyen értelmetlen önkárosító magatartásnak végképp ellentmond, hogy a vádlottat és a sértettet egyező vallomásaik szerint évtizedes barátság fűzte egymáshoz. Figyelemmel a vádlott elkövetéskori mentális állapotára, a cselekménynek a sértett által előadottak szerinti megtörténtét nem cáfolhatja az sem, hogy a vádlott esetlegesen nem emlékszik a sértett bántalmazására. A cselekmény előzményei, a támadás konkrét körülményei és az ezt követően tanúsított magatartása inkább azt támasztják alá, hogy a kóros elmeállapota folytán éppen a vádlott viselkedett irracionálisan, amikor a szobájában lévő fűtőberendezés meghibásodása kapcsán kialakult konfliktus miatt késsel támadt a barátjára, szállásadójára. Ezt erősíti az a tény, hogy a vádlott már a vita előtt is szokatlan viselkedést tanúsított, amikor a hajnali órákban bement a sértett és a felesége hálószobájába, és leült melegedni a konvektorhoz. A biztonsági kamerák nem a lakás bejárati ajtajára látnak rá, így a sértett által előadottak tartalmi hitelességét nem kérdőjelezi meg, hogy a kamerafelvételen a cselekmény nem látható. Továbbá a vádlott maga is azt állította gyanúsítottként történt kihallgatása során (*jegyzőkönyv, nyomozati irat 391-396. oldal*), hogy a sértett után futott, tehát annak nincs különösebb jelentősége, hogy a „kergetőzést” bármelyik szomszéd észlelte-e vagy sem.

[44] Mindezekre tekintettel az ítéltábla maradéktalanul egyetértett a törvényszéknek a vádlott bűnösségére vont következtetésével.

[45] A cselekmény minősítése törvényes, a törvényszék jogi indokolása helytálló, de csakugyan nem tartalmazza azon okok megjelölését, hogy a vádlott terhére – a használt eszköz (a kés az emberölés egyik tipikus eszköze), a sérülés helye (ezek közül a mellkas életfontosságú szerveket tartalmaz) és az erő kifejtés közepes mértéke, a vádlottnak segítségnyújtás nélkül a helyszínről történő távozása ellenére – miért nem állapítható meg a súlyosabb minősítésű bűncselekmény, a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott emberölés büntettének kísérlete.

[46] A Kúria 3/2013. BJE határozata szerint annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre vagy testi sértésre irányult-e, elsődlegesen a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége. Az emberölésre és a testi

sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

[47] A 3/2013. BJE határozat 2/A. pontja szerint az elkövetéskori szándék jellegének a helyes megítélése során értékelhető tárgyi tényezők a következők: a cselekmény elkövetéhez használt eszköz, az elkövetés körülményei és módja (különösen az elkövetésnél tanúsított erő kifejtés, annak mértéke, egyszeri véghezvitele vagy többszöri megismétlése, folyamatossága, elhúzódó jellege), a sérülés helye és jellege, az elkövető kijelentései és a cselekmény után tanúsított magatartása.

[48] A kés az emberölés ún. tipikus eszköze, ugyanis annak megfelelő irányítottsággal, erővel történő alkalmazása esetén – jellegénél fogva – általában az emberölésre irányuló szándéka enged következtetni. A sérülés helye és jellege is következtetési alap lehet az elkövető szándékára, márpedig a mellkas köztudottan olyan életfontosságú szervet tartalmaz, amelyek sérülése általában a sértett azonnali vagy rövid idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezethetnek. Ezt figyelembe véve, a sérülés helyéből – az erőbehatással összefüggésben – rendszerint következtetést lehet levonni arra nézve, hogy az elkövető ölésre, avagy testi sértésre irányuló szándékkal cselekedett-e. Az elkövetési magatartás eredménye, vagyis az, hogy a sértett milyen sérülést szenvedett, szintén következtetési alap, de egymagában nem igazít el az emberölés kísérlete és a testi sértés elhatárolása kérdésében. Továbbá rendszerint az élet kioltására irányuló szándék fennállására utal, ha az elkövető a sértett előreláthatólag bekövetkező halálával szemben közömbösséget tanúsít. Abból a körülményből azonban, hogy az elkövető a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyja, egymagában nem lehet az ölési szándéka következtetni.

[49] Az alanyi tényezők körében az elkövető aktuális (elkövetéskori) személyiségének, a cselekményt kiváltó indítóoknak (motívumnak), a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamatnak, az elkövetőnek a sértetthez fűződő kapcsolatának van jelentősége.

[50] Jelen ügyben a vádlottnak csupán sérülés okozására irányuló szándékát támasztják alá a következő körülmények:

- a vádlott és a sértett barátok voltak, az adatok szerint korábban nem volt közöttük konfliktus, különösen tettelegesség,
- a vádlott egy alkalmi vita során vette magához a konyhában a kést, és támadt rá a sértettre,
- a sértett a bírósági tárgyaláson már nem állította biztosan, hogy a vádlott a szúrás során „Megöllek!” kifejezést használta,
- a vádlott a sértett kezét ért második szúrást követően felhagyott a cselekménnyel,

- a helyszínt ugyan segítségnyújtás nélkül hagyta el, de a körülmények miatt nem is számolhatott azzal, hogy a sértett halálos sérülést szenvedett el.

[51] A törvényszék okszerűen állapította meg, hogy a vádlott szándéka testi sértésre irányult, és az először támadott testrész (a mellkas) miatt tudatának azt is át kellett fognia, hogy a cselekményével életveszélyes sérülést okozhat a sértettnek. Nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek alátámasztanák, hogy a vádlott kifejezetten kívánta volna a sértett életveszélyes sérülését, így a törvényszék helyesen következtetett arra is, hogy az életveszély bekövetkezésének a lehetőségébe belenyugodva cselekedett, azaz a Btk. 7. § II. fordulatóban meghatározott eshetőleges szándékkal valósította meg a cselekményét. A vádlott által megkezdett cselekmény nem vált befejezetté, ugyanis az életveszélyes állapot lényegében a véletlen folytán nem következett be, ezért csakugyan a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérlet volt megállapítható.

[52] Mindezekre tekintettel a törvényszék törvényesen minősítette a vádlott cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő (eshetőleges szándékkal elkövetett) testi sértés büntette kísérletének, amely két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[53] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[54] A büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[55] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó; a középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének a fele [Btk. 80. § (2) bekezdés]. E rendelkezésnek megfelelően jelen ügyben a középérték öt év.

[56] A büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az elmeműködés kóros állapota az elkövetőt korlátozza a bűncselekmény következményeinek a felismerésében, vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen [Btk. 17. § (2) bekezdés].

[57] A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. Büntető Kollégiumi vélemény (a továbbiakban: 56. BK vélemény) szerint a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító

körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[58] A törvényszék helyesen értékelte súlyosító körülményként a vádlott büntetett előéletét és a folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést, utóbbi tényből – tekintettel az 56. BK vélemény II.2. pontjában foglaltakra – az előző eljárás eredményétől függetlenül a fokozott társadalomra veszélyességére vonható következtetés.

[59] Csakugyan a vádlott javára kellett értékelni a vádlott súlyos betegségét és a beszámítási képessége súlyos fokú korlátozottságát.

[60] A cselekmény kísérleti szakban maradásának valóban kisebb az enyhítő hatása, mivel a vádlott mindent megtett a bűncselekmény befejezése érdekében (56. BK vélemény III.1. pont), az életveszélyes állapot bekövetkezésének elmaradása nem a vádlott magatartásának a következménye, hanem a véletlenül múlt.

[61] Függetlenül attól, hogy a vádlott egészségi állapotára is visszavezethető volt a büntetőeljárás elhúzódása, azt – figyelemmel a 2/2017. (II.10.) AB határozatban és az 56. BK vélemény III.10. pontjának második mondatában foglaltakra – enyhítő tényezőként kellett volna értékelni, mely tényre az ítélet indokolásában a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja alapján utalni is kell. A vádlott a cselekménye másodfokú elbírálásáig több mint öt évig állt büntetőeljárás alatt, ugyanis gyanúsítottként 2020. január 20-án hallgatták ki.

[62] Az 56. BK vélemény II.10. pontja szerint a szándékosság eshetőleges volta enyhítő körülményként csak akkor értékelhető, ha az elkövető olyan bűncselekményt valósított meg, amely az eredmény tekintetében gondatlanul nem követhető el. Mivel a testi sértésnek van gondatlan alakzata is, az eshetőleges szándékkal elkövetés jelen ügyben valóban nem enyhítő tényező.

[63] A törvényszék megalapozottan következtetett arra, hogy a vádlott esetében a büntetiskiszabási elvek, a büntetés speciális és generális céljai a Btk. 17. § (2) bekezdés alapján a törvényi minimumhoz (3 hónap) közelítő tartamú szabadságvesztés kiszabását indokolják, ennek mérséklésére vagy enyhébb büntetési nem alkalmazására – figyelemmel a vádlott büntetett előéletére és a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetésre – az ítéltábla nem látott okot.

[64] A vádlott személyi körülményei, különösen a betegsége és a korlátozott beszámítási képessége – a viszonylag kedvezőtlen előélete ellenére is – csakugyan indokoltá tették a szabadságvesztésnek a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztését, és a próbaidőnek a Btk. 85. § (2) bekezdése szerinti törvényi minimumban történő meghatározását.

[65] A büntett miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön, ugyanakkor az ítéltábla – a Btk. 35. § (2) bekezdés alapján eljárva – a vádlott rossz egészségi állapota miatt a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban határozta meg.

[66] A törvényszék a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján ugyancsak törvényesen rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azonban az ítéltábla ismét a vádlott betegségére alapítottnak a Btk. 38. § (3) bekezdés értelmében akként rendelkezett, hogy a vádlott a szabadságvesztésből – annak végrehajtása elrendelése esetén – a büntetés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

[67] A Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatában foglaltak szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. Márpedig e kötelezettségének a vádlottal szemben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó törvényszék nem tett eleget.

[68] A mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól. A mentesített személy büntetlen előéletűnek tekintendő, és – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem tartozik számot adni olyan elítélésről, amelyre nézve mentesítésben részesült [Btk. 98. § (1)-(2) bekezdés].

[69] A büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés egy kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése feltételeinek fennállása nem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét. Az érdemesség megítélésénél az elbírált bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét, az elkövetés körülményeit és indítóokát, a bűnösség fokát (BH 1983.221.), az elkövető személyiségét, társadalomra veszélyessége fokát, életvitelét, eddigi életvezetését együttesen kell értékelni (BJD 9986., BH 1983.221.). Mindez nem jelenti azt, hogy az érdemesség megállapításánál olyan többletként jelentkező új körülmények megléte is szükséges lenne, amelyeket enyhítő körülményként vagy releváns egyéb tényezőként a bíróság a büntetés neméről és mértékéről, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről való döntése során még nem vett figyelembe (BJD 8779., BH 1984.480.). A már értékelt körülményeknek az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétele tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti.

[70] Az ítéltábla osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját a tekintetben, hogy – figyelemmel az elkövetett bűncselekmény jellegére, a büntetett előéletére, a folyamatban lévő büntetőeljárás alatt történt elkövetésre, illetőleg arra, hogy vele szemben időközben újabb büntetőeljárás is indult – a vádlott nem érdemes előzetes mentesítésre.

[71] A lefoglalt bűnjel kapcsán hozott rendelkezés törvényes és helyes.

[72] Az elsőfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezés is megfelel a büntetőeljárási szabályoknak, azonban e körben a törvényi felhívás kiegészítendő a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontjával és a (2) bekezdésével. Az ítéltábla ugyanakkor a Be. 574. § (6) bekezdése alapján – tekintettel a jelenlegi jövedelmi helyzetére is (segélyből él, testvére és barátai támogatására szorul) – a vádlottat mentesítette a bűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség felének a megfizetése alól.

[73] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 599. § (1) bekezdése értelmében nyilvános ülésen – a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletnek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjával és a vádlott által fizetendő bűnügyi költség összecszerűségével kapcsolatos rendelkezéseit a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben az ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

[74] Az elsőfokú ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel a Be. 184. § (2) bekezdésében foglaltakra is – rögzített személyi adatok között között fel kellett tüntetni a vádlott új személyazonosító okmányának a számát.

[75] Az ítéltábla a Be. 613. § (2) bekezdés a) pontja alapján mentesítette a vádlottat a másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselése alól, mivel a fellebbezések a büntetés enyhítése tekintetében eredményre vezettek.

[76] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdései zárják ki, ugyanis a bűnösség kérdésében az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés nem született.

Budapest, 2025. március 18.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2024. május 3. napján kihirdetett 214.B.124/2023/27. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.222/2024/6. számú határozata folytán – 2025. március 18. napján jogerőssé vált.

Budapest, 2025. március 18.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke